

definientes, quod sit *Lucrum ex mutuo, aut quod accedit sorti causâ mutui*; quia non explicant usuræ naturam, ut est illicita, ac criminosa negotiatio; sed commodum, ac lucrum, quod per illam capitur. Ita Tusch. *lit. V. concl. 336. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 2. num. 1. Jul. Clar. §. Usura, num. 1. Leotard. de usur. lib. 1. q. 1. n. 2. Laur. de Rodolph. eod. tract. in princ. n. 1. Petr. Greg. Syntagm. lib. 22. cap. 3. num. 2. Theat. vitæ hum. verbo Usura, in princ. Sot. de just. & jur. lib. 6. q. 1.*

Ibi: *Lucrum ideo diximus.*

17 Non est usura cum mutuuario pacisci, ut aliâ debitum mutuanti persolvat, depositum reddat, ne injuriam inferat, & alia hujuscemodi in pactum deducere mutui causâ, quia lucrum non percipitur ex illo principaliter. Trullench. *ubi proximè, Less. dub. 3. n. 18. Azeved. in l. 1. n. 15. tit. 6. lib. 8. Recop. Molin. sup. n. 5. in fin. Sot. ubi proximè.*

Ibi: *Sicuti constat omnium ferè consensu.*

18 Conventio est usuraria, quâ mutuarius astringitur juris vinculo, & ex justitia simile beneficium mutuanti aliquando indigenti conferre; quia licet mutuum debeat fieri gratuito, obligatio tamen ad mutuandum pretio æstimabilis existimatur, cum ad id nullus regulariter teneatur Molin. *sup. tract. 2. disp. 308. n. 5. Trullench. d. c. 19. dub. 6. n. 1. in fin. Licebit tamen etiam expressè inter contrahentes agi, ut mutuarius egenti in futurum creditori similiter subveniat ex gratitudine, & antidotali obligatione, ita ut in externo, nec in interno foro maneat strictus. Imò si creditor agnoscat mutuarium ingratum, nec ab illo par beneficium sub necessitatis tempus reportaturum, poterit à mutuo abstinere, illud ut indigno denegans postulant. Ita Molin. præhabita disceptatione, ead. disp. 308. n. 5. & per tot. Azev. d. l. 1. n. 16. Less. sup. d. c. 20. dub. 8. n. 56. Trullench. dub. 6. n. 2. Sot. d. lib. 6. q. 2. Villal. tract. 22. diff. 4. & alii apud Dian. quem consulas part. 1. tract. 8. resolut. 59. atque apud me *variar. lib. 1. cap. 20. num. 38.**

19 Quid si ita aliquis pecuniam credat, ut mutuarius illi frumentum, aut oleum mutuo det statim? Hanc conventionem, modò magis non gravetur ex mutatione frumenti, qui pecuniam desiderat, licitam opinantur Less. *d. dub. 8. n. 51. Trullench. ubi proximè, num. 1. Molin. num. 7. Sot. ubi proximè, & alii quos refert Dian. sup. resolut. 60. qui contra sententiam non oblitus, utramque sententiam probabilem reputat.*

20 Utrum liceat mutui causâ convenire, ut mutuarius teneatur emere à creditore, ejus agrum colere justo pretio, aut triticum ad ipsius molendinum asportare molendum? quæstionis est. Et communiter placet, usurarium censeri tale pactum, si ex rigore justitiæ debitor obligetur; secus si ex gratitudine ad hæc mutuo invitetur, de quo Less. *de justit. & jur. lib. 2. cap. 20. dub. 8. num. 56. Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 19. dub. 6. num. 2. Villalob. dict. tract. 22. diff. 4. num. 4. Dian. d. resolut. 59. in fin. Morl. Emp. Jur. part. 1. tit. de reb. cred. quest. 25. n. 22. Molin. disp. 309. numer. 15. & disputat. 310. numer. 1. Leotard. de usur. quest. 16. à num. 13. Bolannos comm. terrest. lib. 2. cap. 1. num. 7. Sed si ex his pactio-*

bus nullum sentiat mutuarius incommodum usura non erit peccatum grave, sed veniale duntaxat. Villalob. *num. 5. Vide D. Covar. cap. seq. n. 5. vers. Tertio.*

Hic ad præmissa meminisse oportet, quod sub SS. P. Innocentio XI. ad annum 1679. damnata est communis opinio, quæ docet usuram non committi, si quid ultra sortem mutui causâ exigatur, non ex justitia, sed ex gratitudine, ac benevolentia debitoris: quæ est quadragesima secunda inter propositiones reprobatas per Sacram Congregationem Sanctæ Inquisitionis.

Verf. *Hinc justissimè creditor.*

Licet creditori ratione lucri cessantis, aut damni emergentis quidquam ultra sortem exigere, nec lucrum dici potest quod præstatur pro satisfatione jacturæ, quam ob carentiam creditæ pecuniæ mutuans patitur; atque ita hoc interesse definitur ut sit, *Quod accedit sorti pro reparatione lucri cessantis, aut damni emergentis culpa, dolo, vel causa debitoris.* Petr. Greg. *Syntagm. lib. 21. cap. 10. n. 3.* Ut autem hoc exigi jure possit, plura desiderantur, ut videre licet apud Barbof. *in collect. cap. Conquestus, n. 7. de usur. Azeved. in l. 1. à n. 26. tit. 6. lib. 8. recop. Molin. sup. disputat. 316. Villalob. d. tract. 22. diff. 7. num. 4. & diff. 8. num. 6. cum seqq. quibus concurrentibus justa æstimatio veri damni emergentis, aut lucri cessantis, absque usuræ scrupulo extra sortem percipitur, ut fatentur præter nuper laudatos ferè innumeri, quos recenset Barbofa *ubi proximè, Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 1. tit. 1. p. 5. illis jungas Greg. Lop. in l. 31. gloss. 2. tit. 11. p. 5. Trullench. sup. d. lib. 7. cap. 19. dub. 8. n. 4. & dub. 9. n. 2. Diana p. 1. tract. 8. resolut. 19. Leotard. de usur. q. 71. n. 4. Cenc. de censib. q. 57. num. 1.**

Quamvis interesse ex interesse minimè debeatur. inter eundem creditorem ac debitorem, Tondut. *qq. civil. c. 21. n. 10. Cenc. sup. q. 33. n. 8. ubi plures, Hermos. cum aliis d. gloss. 4. n. 280. nihilominus si id transeat in sortem per novationem contractus. ejusdem interesse in posterum præstabitur. Tondut. ex aliis q. 97. n. 7. Dian. part. 1. tract. 8. resolut. 19. de quo latissime Hermosilla *ubi proximè, & videas legem 13. tit. 18. lib. 5. Recop. Et ut radicitus tractatum de interesse percallere valeas, fat erit evolvere quæ tradunt idem Hermosilla d. gloss. 4. Molin. ex disp. 314. Leotard. q. 71. & 72.**

Ibi: *Diximus lucrum aliquid.*

Amicitia utrum in pactum deduci possit in mutuo? quæstionis est, cujus meminimus in *addit. var. lib. 1. cap. ult. n. 39. ibi laudatos consulas, ac Trullench. d. c. 19. dub. 1. n. 1. Molin. disp. 303. n. 5. Azeved. in d. l. 1. n. 32. Sed non censetur usurarius, qui pecuniam credit homini munifico, & liberali erga amicos ea mente, ut contractâ per mutuum amicitia, à mutuuario aliquid percipiat, et si aliâ non foret mutuaturus. Trullench. *dub. 3. n. 2. Less. de justit. & jur. lib. 2. cap. 20. dubitar. 5. à num. 37. de quo cogitandum, ob notata sup. num. 21.**

Verf. *Ultimo loco proposuimus.*

Usura, nisi interveniat mutuum, saltem impletum, seu palliatum, non committitur. Trullench.

Trullench. *d. cap. 19. dub. 2. numer. 1. Petr. Greg. de usur. lib. 3. cap. 3. numer. 7. Azeved. sup. numer. 33. Villalob. d. tract. 22. diff. 2. n. 3. Felician. de censib. l. 1. cap. 5. num. 14. Parlad. quoridian. lib. 2. cap. 2. num. 7. Tusch. lit. V. concl. 337. numer. 26. Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. num. 101. licet aliud fusè tueatur Leotard. d. q. 71. ex num. 6.*

25 Ex qua communi resolutione deducitur, ut extra mutuum liceat pro usu pecuniæ aliquid capere, veluti cum ad ostentationem, & pompam traditur per contractum locationis Caroc. *de locat. rub. de location. veltigal. quest. 17. tit. de reb. que usu consum. & rubric. de usur. q. 4. ex num. 2. Villalob. ubi proximè, Molin. disp. 303. num. 7.*

Ad Num. 3.

27 Gener, qui pro dote sibi promissâ à focero rem fructiferam, ut fundum, in pignus accipit, fructus ex eo perceptos non tenetur in sortem computare Molin. *disp. 331. numer. 1. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. numer. 6. Villal. in Sum. tom. 2. tract. 22. diff. 12. numer. 1. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 19. dub. 16. numer. 142. Cujac. in cap. 1. de feud. Merlin. de pignor. lib. 5. quest. 45. numer. 40. Leotard. de usur. qu. 28. numer. 39. Gait. de credit. cap. 4. numer. 1034. quamplures apud Barbofa, in collect. cap. Salubriter, numer. 1. de usur. ac Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 149. tit. 1. p. 5. quod speciale est, cum regulariter omnis creditor fructus pignoris lucrari prohibeatur, alioqui reus usuræ censetur, ut late per Merlin. *lib. 5. d. qu. 45. numer. 1. Leotard. sup. q. 11. numer. 1. Molin. disp. 535. numer. 2. Pacific. de Salvian. interd. inspect. 4. cap. 1. numer. 46. Greg. Lopez in l. 2. gloss. 4. tit. 13. p. 5. Cened. ad Decret. collect. 6. numer. 1. Barbofa, in collect. cap. Cum contra, numer. 3. de pignor. ubi probatur, & in d. l. partit. 1. 1. & 2. C. de usur. Quæ imputatio in sortis diminutionem, seu extinctionem, ac pignoris liberationem ipso jure contingit, & operatur, l. 1. de distract. pignor. Merlin. *sup. numer. 3. Sed hoc ita de fructibus consumptis sub solutionis tempus; nam extantes unâ cum re oppignorata restitui debent. Greg. Lopez, & Molin. ubi proximè, Merlin. num. 18. Leotard. ex c. 37. Imò si fructus ejus sint naturæ: ut in tempus solutionis possint illæsi servari, ipsos consumere creditori non licet Gregor. Lop. ac Molina *ibidem.****

28 Consequenter inspiciendum occurrit utrum permittatur marito usus rei infructiferæ, quam pignori accepit, ampliata decisione dicti capituli *Salubriter?* Ex certi juris est hoc cuius creditori interdictum esse, qui si invito debitore utatur pignore, furti tenetur, l. 3. tit. 14. p. 7. l. Si pignore 56. de furt. §. Furti, autem, Inst. de oblig. que ex delict. nasc. Tusch. *lit. F. conclus. 553. num. 6. Molin. ubi proximè, num. 1. in autem ex pacto, reus erit usuræ, Molin. ibidem, Leotard. d. q. 11. n. 7.*

29 Verumtamen in marito aliud videtur dicendum, quia si pignora accepit, quæ valeant ad onera matrimonii sublevanda deservire, ut servos, domum, suppellectilem, ac similia, eis uti licebit: tum propter rationis identitatem, quæ in fructibus lucrandis reperitur. Nec interit quod constitutio Pontificis exorbitans censetur; nam & in his ex paritate rationis locus ampliationi dabitur in causâ favorabili, qualis ea est, in qua versamur, sicut observavimus *addit. variar. lib. 2. cap. 5. num. 44. Tum etiam quia non debet cui plus licet, quod minus est non licere, l. non debet 23.*

de reg. jur. ubi Revard. Barbofa *axiom. 180. numer. 2. Et cum marito fructus pignoris concedantur, quod plus est; usus, quod est minus, denegari nequit; modò pignoris substantia semper illibata persistat; nam si per usum res deterior redderetur, aut periret, ut vestes, uti illis maritus non poterit.*

Item quæritur, utrum jus percipiendi sibi fructus ex pignore valeat maritus in alium transferre, veluti si pignus pignori dederit creditori? De quo late Hermos. *in l. 10. glossa 4. ex numer. 177. tit. 1. p. 5. Leotard. de usur. qu. 29. numer. 16. cum seqq. Laurent. de Rodolph. eodem tractat. vers. Sed quæro quinquagesimo quarto, qui resolvit, quod si maritus expresse fundum tradat pignorum cum jure omni quod sibi in illo competit, tunc creditor fructus præcipuos habeat, aliâ ipsos in sortem imputabit.*

Hæc sanè distinctio tuta non est, nam etsi maritus jus lucrandi fructus cesserit mutuanti, hic tamen absque usuræ labe illos ultra sortem percipere nequit, cum onera matrimonii non portet, quæ penes cedentem mutuarium resident, nisi ex mutuo senserit jacturam, quæ debeat refarciri: quod animadvertunt Molin. *sup. disput. 321. numer. 16. vers. Hinc intelligis, Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de pignor. resolut. 2. numer. 13. vers. Secundo non habet, Leotard. d. q. 29. numer. 17. & 26. Supposito igitur, quod creditor fructus tenetur in sortem imputare, inquirere restat, num ad maritum, vel ad fundi dominum, qui dotem promisit, spectent? Et ita distinguendum existimo: si maritus simul sub pignore integram quantitatem dotis accipiat, ex cujus fructibus possit onera matrimonii supportare, cessat Pontificia constitutionis ratio, nec ulla reddi poterit, ut præter sortem fructus pignoris percipiat, nisi forte sub usuris mutuum acceperit, aut nomine interesse aliquod solverit creditori, quod ex fructibus usque ad concurrentem quantitatem refarciri debet; nihil enim refert an pecunia dotalis à promissore, vel à tertio numeretur, modò maritus eam præ manibus habeat, ut illa utatur ad negotiationem, vel alium acquirendi modum.*

Si verò totam pecuniam dotis maritus, ut dictum est, non perceperit à mutuantem, sed quantitatem aliquam sub pignore ad sumptus matrimonii, jure fructus sibi percipiet, cum ex redditibus patris non valeat onera conjugii sustinere, cum frequenter totius dotis fructus ad ea non sufficiant, ut inquit Pontifex: imò in ipsis sustinendis paulatim absumeretur capitale dotis, si per partes mutuo acciperetur. Quoties igitur integra dos ad manus mariti non pervenerit, ut onera matrimonii valeat supportare, licite fructus pignoris lucrabitur, et si tertius, qui mutuavit, ipsos percipiat.

Ibi: *Ex his verò quidam.*

Verus intellectus ad dictum caput *Salubriter*, hic traditur; nam communiter sentiunt Interpretes, marito fructus pignoris cedere propter onera matrimonii, quæ supportat antequam dotem capiat: in quo consideratur damnum emergens, cum de propria substantia sumptus faciat; & lucrum cessans, quia caret dotis redditibus, quos percipere possit: nec desideratur, quod maritus probet, ut cæteri creditores, aliud damnum sibi contigisse, aut occasionem lucrandi amissam ex

defectu pecunie dotalis, nec quod sit solitus negotiari ut expressum adnotant Franc. Molin. de rit. nupt. lib. 3. quest. 39. numer. 12. Barbosa collect. cap. Salubriter, numer. 5. de usur. Molin. de just. & jur. disp. 321. num. 12. Villalob. in Sum. part. 2. tract. 22. diff. 12. numer. 1. Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 19. dub. 14. numer. 6. Less. de justit. & jur. lib. 2. cap. 20. dub. 16. numer. 142. Leotard. egregie probans de usur. quest. 23. numer. 70. cum seqq. ubi de usuris dotalibus agit. Sed aliud placet D. Covarruv. Vide inf. num. 39.

Ibi: *Ego sanè non inficior.*

Obijcit D. Præses, quod si maritus statim
34 dotem reciperet, onera matrimonii sustinere teneretur ex ipsa, unde videretur nullum sentire gravamen, quia dum de proprio patrimonio sumptus facit, dotem servat illibatam, quæ etiam considerat Sigismund. Scacc. de commerc. §. 1. gloss. 7. ampliat. 8. numer. 176. atque ita fructus pignoris ultra sortem lucrari nequit, nisi aliunde jacturam patiatur damni emergentis, vel lucri cessantis. Pro cuius solutione consulatur

35 Leotard. numer. 72. & Molina ubi proximè. Ex quibus dicendum, quod cum maritus non astringatur ad onera matrimonii ante dotem traditam, licite exigat compensationem pro gravamine, quod anticipatè in se suscipit, quod posset evitare differens nuptias in tempus solutæ dotis; & cum fructus hac ratione percipiat, nullum adest usuræ vestigium, quæ non committitur, nisi quando causâ mutui principaliter quidquam extra sortem lucratur creditor, ut ex definitione jam tradita deprehenditur.

36 Quod ita verum est, ut procedat etiam in usuris dotis, quas maritus exigere valet post mortem promissoris ratione onerum matrimonii, quæ supportat, etsi nec aliud damnum emergens, aut lucrum cessans probetur, ut pluribus laudatis, adversus Scacciam probat Leotard. d. q. 28. ex numer. 69.

Verf. *Quamobrem verius.*

37 Interpretationem præmissam sup. numer. 34. non probat D. Covarruv. docens, maritum non lucraturum fructus pignoris ex eo solum quod onera matrimonii supportet; sed desiderari, ut ob pecunie dotalis carentiam aut damnum aliud senserit, aut lucrum non perceperit, quod posset capere. Quam sententiam, aliquos referens, magis communem dixit Villalob. ubi proximè (quod inficiamur.) Sed nimis restringitur Pontificis decretum, in quo nulla fit mentio interesse lucri cessantis, aut damni emergentis, sed onerum matrimonii. Vide Molin. disp. 321. num. 3.

Verf. *Hinc primò apparet.*

38 Quanquam specialis obligatio in parentibus resideat ad contribuendum pro oneribus matrimonii, donec exsolvant dotem, quia filias alere tenentur, Leotard. d. q. 28. numer. 45. ratio tamen dicti capituli Salubriter, æque convenit cuilibet extraneo dotis promissori, quem Pontifex mente comprehendit tamen verba ad fœderum retulerit, eo quod regulariter parentes filiabus dotem præstare solent. Ita tenent Molin. disput. 321. num. 10. Barbosa in collect. d. cap. Salubriter, numer. 4. Leotard. numer. 45. & 46. Less. ubi supr. Trullench. d. dub. 14. numer. 6. Hermosil. cum aliis in l. 10. gloss. 4. num. 151. tit. 1. p. 5. Sed aliud sentire D. Covarruv. constat ex traditis per ipsum infra, hoc. n. 3. verf. Ceterum plura alia, quem refert, ac refutat Mol. n. 5.

Sed ut mens nostri Præsidis pateat, de qua posset merito dubitari, perpensis quæ docet sub
39 verf. *Quamobrem, verf. Hinc primò apparet, & verf. Ceterum plura alia*, ita dictum caput Salubriter, interpretatur, ut si fœderem dotem promiserit, genero liceat lucrari fructus pignoris ex eo duntaxat, quod sustinet onera matrimonii, ex rationibus quas ex Fortunio D. Covarruv. deduxit. At si extraneus ad dotem tradendam se abstinerit, maritus ut fructus pignoris non imputet in sortem, opus est non solum quod onera matrimonii supportet, sed etiam ut aliis senserit detrimentum lucri cessantis, aut damni emergentis, quia dotali carebat pecunia. Pro qua distinctione observare oportet verba D. Præsidis, verf. *Ceterum, ubi amplectitur Fortunii sententiam aiens: Et profectò mihi quantum ad generum, & fœderum maxime placet.*

Verf. *Secundò constat.*

Juxta opinionem, quæ verior videtur, traditam sup. numer. 34. speciale est favore dotis, ac status conjugalis ut maritus absque aliqua conventione lucraretur fructus pignoris intuitu onerum matrimonii intra tempus ad solutionem dotis præfinitum: quod aliis creditoribus regulariter prohibetur, de quo fuse Molin. de disp. 321. à numer. 3. & ita est tenendum cum plerisque, licet idem Molina num. 8. & 9. nitatur probare, nihil speciale dotis favore constitui in d. cap. Salubriter, cui accedit Less. sup. num. 141. adversus quos disputare non vacat.

Verf. *Tertiò probatur ex his.*

D. Covarruv. juxta propriam opinionem, quam
41 expressit sub. verf. *Quamobrem*, resolvit marito non cedere fructus pignoris, qui exceperint interesse lucri cessantis, & damni emergentis. Ceterum admittit contrariâ, quam tradidimus sup. numer. 34. triplex reperitur sententia. Prima habet, maritum quotquot fructus perceperit, indistinctè lucrari. Secunda, eos fructus illi duntaxat quæri, qui ad sumptus matrimonii sunt necessarii, reliquos domino fundi, debitori restituendos. Tertia distinguit inter modicum excessum, & immodicum, in hoc fiat restitutio, ac cesset in illo, ut videre est apud Hermosil. d. gloss. 4. numer. 152. ubi quamplures congerit, Anton. Gomez. in l. 50. Taur. numer. 30. Leotard. d. q. 28. numer. 63. cum seqq. Castill. contrav. lib. 3. cap. 23. à numer. 19. Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 19. dub. 14. numer. 6. Villalob. Sum. tom. 2. tract. 22. diff. 12. numer. 2. Trentacinq. sub. d. lib. 3. tit. de pignor. resolut. 2. numer. 13. verf. *Tertiò habet locum*, Fontanell. de pact. nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 15. à numer. 3. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resolut. 6. num. 1. verf. *Secundò infertur*. D. Covarr. inf. num. 4.

In quo opinionum conflictu adnotare placet,
42 summa æquitate niti, ac juri consonare, ne maritus cogatur fructus restituere, si deductis sumptibus matrimonii supersunt, si modicus sit excessus. Tum quia se exposuit periculo sterilitatis, & sustinendi ex proprio patrimonio onera conjugii: tum quoniam curam, & culturam

adhibuit,

adhibuit, propter quam alias solent fructus concedi percipienti, §. *Si quis à non domino, Inst. de rer. division.* & in hoc conveniunt Interpretes, qui primam & tertiam amplectuntur sententiam. Quando autem excessus reputetur modicus, à judicis pendet arbitrio Menoch. de arbitrar. cas. 145. num. 4.

43 Ubi verò quantitas exigua non est, quam maritus retinet ex fructibus præter sumptus matrimonii, ita videtur distinguendum. Aut excessus provenit ex qualitate & natura fundi, aut per accidens insolito eventum, seu singulari indulgentia mariti. Illo casu locus erit restitutioni lucri: hoc denegabitur. Quæ distinctio ut enucleetur, scire oportet in hoc judicio inspiciendum esse non quot fructus perceperit, sed quot in singulos annos fundus reddere soleat: unde si fundus mille aureos quotannis in fructibus regulariter reddat, & totidem, paulò plus, minusve ad onera matrimonii opus sint, nil maritus restituere compellitur, etsi propter insolitam ubertatem, aut exorbitans pretium fructuum maritus ultra sumptus matrimonii ingentem summam superlucratum sit. Ratio est, quia incrementum accidentale tribui debet culturae, industriae, ac felicitati contentis, non fundi qualitati: nec cum in pignus fuit traditus, aliquis excessus considerari potuit. Et quemadmodum si casus sterilitatis contingeret, aut pretium commune decreveret, maritus detrimentum experiretur, nec regressum haberet adversus dotis promissorem ad onera conjugalia supportanda: ita & commodum fertilitatis, & augmenti reportare debet, ex naturali ratione legis *Secundum naturam* 10. de reg. jur.

44 Sed si ex fundi oppignorati fructibus regulariter quotannis quingenti supra mille aurei percipiuntur, atque ad onera matrimonii mille sufficiunt, tunc quidem excessus penes maritum existens veniet restituendus, quoniam nulla ratione retinere valet, quod supra sumptus matrimonii perceperit non ex prospera fortuna, aut singulari industria, sed ex qualitate pignoris, & amplitudine, nullatenus jure permittente, ac voluntate domini refragante, qui credibile non est, quod vellet adeo excessivam quantitatem ultra sumptus matrimonii condonare, argumento legis *Cum de indebito* 25. de probat. Leotard. de usur. q. 28. num. 67. Nec lucrum istud marito cedet propter periculum, cui se exponit, sterilitatis, sicut nuper assertum est in præcedenti casu; sed ibi datur paritas inter augmentum, ac diminutionem fructuum, cum utrumque ex accidenti & raro contingat, ideo admittitur compensatio: hic excessus, ac commodum est quasi certum, ac regulare ex qualitate fundi; incommodum verò tantæ sterilitatis, ut fructus ad onera matrimonii non sufficiant, insolitum; unde ob istius detrimenti periculum remotum, non est marito remittendus excessus fructuum perceptorum, quos fundus ferè semper naturaliter producere solet His conciliantur sententiæ de quibus sup. num. 41.

Rogabis, utrum gener qui pignus frugiferum
45 accepit, possit exigere præter fructus pignoris interesse lucri cessantis, aut damni emergentis? Affirmant Molin. de just. & jur. disp. 321. num. 12. Less. eod. tract. lib. 2. cap. 20. num. 141. Surd. de aliment. tit. 1. quest. 42. num. 9. Quod ita accipi oportet, ut maritus non capiat in solidum & fructus pignoris, & interesse; sed quoad excessum, v. g. si maritus ex industria lucraturus

esset pecuniâ dotali quingenta, ex fructibus quadringenta perciperet, ad centum agere poterit. Hoc si ab initio de interesse conveniret solvendo, aut ex mora debitoris, sicut in quovis creditore contingit.

Verf. *Quartò hinc poterit.*

Marito licet de certa quantitate annua præstan-
46 da pacisci, donec dos promissa exsolvatur. Ant. Gom. in l. 50. Taur. n. 30. Molin. de primog. lib. 4. cap. 5. num. 6. Leotard. sup. q. 28. num. 41. Fachin. contrav. lib. 2. cap. 32. verf. *Ad quartum*, Cancr. variar. part. 3. cap. 7. num. 58. Cujac. lib. 35. Pauli ad edict. in l. 12. §. 1. de pact. dotal. Villalob. Sum. part. 2. tract. 22. diff. 12. n. 4. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. numer. 9. Less. ubi sup. num. 142. Molin. num. 17. & alii per plures apud Barbof. in collect. d. cap. Salubriter, n. 3. & Hermosil. in l. 10. gloss. 4. num. 150. tit. 1. p. 5. Trentacinq. var. lib. 3. resolut. 6. n. 1. tit. de jur. dot.

Illud quæstionis est, an hujusmodi quantitas
47 licite exigi queat, quatenus excedit onera matrimonii? Affirmativam sustinent haud pauci, ut Avendann. de censib. cap. 10. num. 9. 10. Felician. eod. tract. lib. 2. cap. 5. num. 20. Fontanell. de pact. nupt. claus. 8. gloss. 2. part. 2. n. 5. Valasc. consult. 8. num. 3. Contrarium fuse probat Leotard. d. q. 28. ex num. 62. resolvens quantitatem commensurandam esse sumptibus matrimonii, ita ut non excedat id quod verosimiliter juxta conjugum qualitatem maritus ad onera matrimonii sit expensurus, Trentacinq. ubi proximè, verf. *Secundà conclusio circa.*

48 Quam sententiam idem Leotardus, n. 66. limitat si modicus reperitur excessus. Præterea debet limitari in marito industrio, ac solito negotiari, qui convenire poterit de quantitate, quæ correspondeat præter onera matrimonii interesse lucri cessantis, secundum tradita sup. num. 45. Observandum est, quod si justa quantitas deducatur in pactum pro oneribus matrimonii annuatim solvenda, non tenebitur maritus ad restitutionem, etsi minus impenderit; quia hoc lucrum provenire potest ex parsimonia, & aliis accidentibus, quibus sumptus matrimonii augeri, aut minui solent; & si forte plus aliquid ultra quantitatem conventam expenderet, hanc jacturam sentire, quam promissor dotis refarcire minime cogeretur: atque ita commodum cum in commodo compensatur, ut retentio ejus, quod superest, permittatur, & liceat, ex regula legis *Secundum naturam* 10. de reg. jur.

Verf. *Quintò eodem jure constat.*

49 Marito permittitur aut fructus pignoris lucrari, aut de certa quantitate quotannis solvenda pacisci quandiu dos promissa non tradatur, quanquam tempus concedat ad solutionem. Barbosa d. collect. num. 11. Viv. decis. 424. num. 11. ubi alii, Trullench. sup. d. cap. 19. dub. 14. num. 7. latè Cancr. d. cap. 7. à num. 58. Pacian. disceptat. cap. 143. num. 13. Hermosil. ex multis d. gloss. 4. n. 206. & ita tenendum, etsi non pauci dissentiant, ut videre est apud Molin. d. disp. 321. num. 14. 15. Less. sup. cap. 20. num. 142. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de pignor. resolut. 2. num. 13. verf. *quartò*, & d. resolut. 6. num. verf. *Hec quæstio*, ubi limitat si ex intervallo pecunie promissio fiat.

Adeo